
Onderwerp	Plan van aanpak Evaluatie GR MRDH 2024
------------------	--

Bestuurlijk trekker	Marja van Bijsterveldt
Portefeuille	Dagelijks bestuur
Aard bespreking	Adviserend

Gevraagd aan de adviescommissie

Te reflecteren op het plan van aanpak van de Evaluatie GR 2024 aan het algemeen bestuur.

Context

Wijze van bespreking tijdens de vergadering:

- Op woensdag 27 september vindt een online informatiesessie plaats waarin het plan van aanpak nader toegelicht wordt. De informatiesessie is voor de leden van de beide adviescommissies.
- Conform de nieuwe werkwijze dienen de leden een week voor de vergadering, uiterlijk woensdag 3 oktober, schriftelijk punten in voor het preadvies. Het preadvies is een gezamenlijk advies van de beide commissies. Het preadvies wordt vervolgens toegevoegd aan de vergaderstukken.
- Tijdens de vergadering is een lid namens het dagelijks bestuur aanwezig en de bespreking vindt plaats met de beide commissies tezamen. Ter bespreking ligt voor of het preadvies het advies is wat doorgestuurd kan worden naar het algemeen bestuur of dat er nog aanvullingen zijn vanuit de commissies.

Achtergrond

De MRDH ambieert als samenwerkingsverband van 21 gemeenten met wettelijke en vrijwillige taken permanent door te ontwikkelen op inhoud, werkwijze en onderlinge verbondenheid. Die inzet komt tot uiting in de reguliere werkzaamheden: het proces rondom de vernieuwde Strategische Agenda (mei 2023) en de doorontwikkeling werkwijze Adviescommissies (april 2023) zijn daarvan treffende voorbeelden. De inzet van de MRDH is erop gericht om morgen weer beter te maken en te doen dan vandaag; vanuit dat motto start dit traject.

Naast doorontwikkeling in de reguliere werkzaamheden wordt frequent en meer specifiek ingezoomd op de werking van de gemeenschappelijke regeling. Sinds de oprichting hebben daartoe twee evaluaties plaatsgevonden, waaruit aanbevelingen zijn gekomen die inmiddels zijn doorgevoerd. In de Gemeenschappelijke Regeling is opgenomen dat het algemeen bestuur in 2024 een derde evaluatie uit laat voeren waarbij 'in elk geval onderzocht wordt of a. de doelstellingen van de regeling, gelet op de overwegingen, zijn behaald en b. voldoende grond bestaat voor continuering van de regeling'.

Doorontwikkeling van de MRDH

Bij de vaststelling van de Strategische Agenda is vastgesteld dat de 21 gemeenten de koers en focus van de MRDH steunen en herkennen. Tijdens de totstandkoming hiervan is dit tot uitdrukking gekomen door de actieve betrokkenheid van raadsleden, leden van colleges van B&W en ambtelijke organisaties. Bij de ingediende zienswijzen op de concept-Strategische Agenda hebben gemeenten deze steun expliciet gemaakt en daarbij aangegeven waar aanvullende behoeften wordt ervaren.

Met een unanieme vaststelling in het algemeen bestuur van 26 mei jl. is de collectieve inzet en koers van MRDH formeel benadrukt en gemarkeerd. Dit maakt dat het vertrekpunt van de evaluatie inmiddels wezenlijk anders is dan bij de start van de MRDH: er is vertrouwen in de regionale verbondenheid en overtuiging voor het belang van en noodzaak tot het boeken van gezamenlijk resultaat. De MRDH heeft zich als samenwerkingsverband inmiddels op

meerdere vlakken bewezen. Zo concludeert de Rekenkamer van de gemeente Rotterdam in haar onderzoek dat er betere samenwerking tot stand is gekomen binnen het thema economisch vestigingsklimaat, is door regionale samenwerking een flinke bijdrage van het Rijk binnengehaald voor de ontwikkeling van het openbaar vervoer (Lijn Leiden-Dordrecht, Binckhorst, Oeververbinding Rotterdam) en is door gezamenlijk op te trekken meer aandacht en focus ontstaan over wat echt nodig is om de metropoolregio te versterken.

Relatie met de eerdere tussenevaluaties

Er zijn twee tussenevaluaties uitgevoerd (2017 en 2021). Bij deze evaluaties lag de focus op het onderzoeken of er binnen de bestaande bestuurlijke processen verbeteringen aan konden worden gebracht. Daarbij is bijvoorbeeld de doorontwikkeling van de adviescommissies meerdere malen als aanbeveling benoemd. In april 2023 zijn met de adviescommissies nieuwe afspraken gemaakt over de doorontwikkeling van de werkwijzen van de adviescommissies. Dit maakt dat de tussenevaluaties weliswaar een ander karakter hadden, maar een belangrijke bouwsteen vormen voor het te starten onderzoek.

Relatie met de wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling

Op dit moment loopt de wijzigingsprocedure van de wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling MRDH om de GR van de MRDH in overeenstemming te brengen met de gewijzigde Wet gemeenschappelijke Regelingen (dit dient voor 1 juli 2024 gebeurd te zijn). De insteek van deze wijziging van de GR is beleidsarm. Als er dit komende proces punten naar voren komen die zouden kunnen leiden tot aanpassing van de gemeenschappelijke regeling, dan kan hier in 2025 een separate wijzigingsprocedure voor gestart worden. Daarbij is unanimititeit van de 21 gemeenten een vereiste.

Relatie met de taakvelden MRDH en de Strategische Agenda

Eén van de aspecten van het komende proces is om te onderzoeken of en in welke mate de doelstellingen van de regeling behaald zijn en daarmee hoe is bijgedragen aan de drijvers achter de samenwerking ('een sterkere regio met betere kansen voor mensen door versterking van de onderlinge verbondenheid en economisch vestigingsklimaat'), wat dus betrekking heeft op de taakvelden van de MRDH. De evaluatie van de Gemeenschappelijke Regeling heeft geen directe relatie met inhoudelijke koers en focus uit de Strategische Agenda. Eventuele uitkomsten uit de evaluatie kunnen wel van invloed zijn op de werkwijze/inrichting van de samenwerking bij de uitvoering van de Strategische Agenda.

Voorstel plan van aanpak

Vanuit het vertrekpunt dat de MRDH zich op meerdere vlakken heeft bewezen en dat de 21 gemeenten zich herkennen in de koers en de focus van de MRDH is het voorstel om bij de evaluatie van de Gemeenschappelijke Regeling continuering en doorontwikkeling van de gemeenschappelijke regeling als uitgangspunt te hanteren. Daarmee wordt recht gedaan aan de positief-kritische houding die door de gemeenten is uitgesproken. Daarbij wordt een aanpak voorgesteld die bestaat uit twee delen:

- Deel 1: een factbased onderzoek uitgevoerd door een externe partij, dit ter onderbouwing voor het beantwoorden van de vraag van artikel 8.3a
- Deel 2: evaluatie: de beantwoording van de vraag naar continuering in het licht van de recent benadrukte collectieve inzet en koers tezamen met de 21 gemeenten.

De aanpak moet leiden tot een gedegen rapportage waarin antwoord wordt gegeven op de hoofdvragen uit artikel 8.3 van de GR.

Deel 1: factbased onderzoek

Om bij de evaluatie het goede gesprek te kunnen voeren over de continuering is het voorstel om als eerste stap een objectief onderzoek uit te laten voeren door een externe partij. Dit onderzoek moet antwoord geven op de vraag of en in welke mate de doelstellingen, zoals opgesteld in 2015, behaald zijn en hoe is bijgedragen aan de drijvers achter de samenwerking.

Oorspronkelijke doelstellingen van de regeling

In de Gemeenschappelijke Regeling van de MRDH zijn de volgende overwegingen opgenomen die ten grondslag liggen van de GR voor de MRDH:

- De deelnemende gemeenten zich in de afgelopen decennia steeds meer tot één samenhangende regio hebben ontwikkeld en dat de intensieve (verkeers-) bewegingen van bewoners en bedrijven ('daily urban system') getuigen van die dagelijkse realiteit;
- Deze onderlinge verbondenheid in de toekomst, mede gelet op mondiale ontwikkelingen waarbij Metropoolregio's in toenemende mate bepalend zullen zijn, zal toenemen;
- Voor het welzijn en de welvaart van de bewoners in die Metropoolregio een slagvaardige en efficiënte samenwerking op bovenlokaal niveau wenselijk is;
- Een versterking van het samenhangende verkeer- en vervoersnetwerk in de regio bijdraagt aan een verdere benutting van het economische potentieel van de regio en aan een aantrekkelijk woon- en werkklimaat voor bewoners en bedrijven;
- Een efficiënte en pragmatische van onderop gevoede en democratisch gelegitimeerde samenwerking tussen de deelnemende gemeenten, maar ook tussen de gemeenten en andere partijen in en om de Metropoolregio, een noodzaak is om op duurzame wijze mee te doen in de Europese en wereldwijde competitie om bewoners, talenten en (internationale) bedrijven;
- De Wet gemeenschappelijke regelingen de ruimte biedt deze samenwerking op een lichte doch effectieve wijze invulling te geven;
- Het samenwerkingsverband daarbij ook de bestaande expertise binnen de deelnemende gemeenten zal kunnen benutten;
- Het opzetten van het samenwerkingsverband in de Metropoolregio ook nieuwe mogelijkheden biedt om op vernieuwende wijze invulling te geven aan democratische legitimiteit, betrokkenheid van maatschappelijke organisaties en bewoners en daarbij sprake is en blijft van verlengd lokaal bestuur.

Het is bij dit onderzoek belangrijk dat de oorspronkelijke doelstellingen zoveel mogelijk worden geobjectiveerd. Bij dit onderzoek wordt ook gebruikt gemaakt van de eerdere

evaluaties en relevante beleidsevaluaties die al zijn uitgevoerd. Het OESO rapport wat ten grondslag heeft gelegen aan de vorming van de MRDH is ook een belangrijk vertrekpunt. Daarnaast zal de externe onderzoekspartij ook gevraagd worden om een beperkt aantal sleutelpersonen te interviewen ter verrijking van het deskresearch.

Deel 2: uitvoering evaluatie

Na afronding van fase 1 zal de daadwerkelijke evaluatie gestart worden. Hiervoor is het voorstel om dezelfde interactieve werkwijze als bij het proces van de Strategische Agenda te hanteren: met elkaar, raadsleden én bestuurders, in gesprek over de doorontwikkeling van de MRDH middels regionale werksessies in de regio. Er wordt grote waarde gehecht aan een actieve (mogelijkheid tot) betrokkenheid van alle raadsleden en bestuurders.

Werkwijze regionale werksessies

- Ter voorbereiding op de werksessies worden voorafgaand informatiesessies voor de leden van de gremia georganiseerd waar de uitkomsten van het onderzoek van fase 1 toegelicht worden. Dit sluit ook aan bij de werkwijze die de adviescommissies gebruiken bij de voorbereiding voor adviserende onderwerpen.
- Vervolgens vinden er, verspreid over de regio, een drietal werksessies plaats. Bij deze werksessies wordt het gesprek gevoerd over de relevante thema's die betrekking hebben op de doorontwikkeling van de MRDH. Thema's die hier aan bod zullen komen zijn betrokkenheid en vertegenwoordiging, (bewoners-)participatie en de effectiviteit van de MRDH. Uiteraard worden de uitkomsten van fase 1 ook gebruikt als input voor de thema's.
- De uitkomsten van de werksessies worden vertaald naar concrete voorstellen voor de doorontwikkeling van de MRDH.

Zienswijzeprocedure

Na afronding van fase 2 wordt de zienswijzeprocedure gestart. De zienswijze bevat het onderzoeksrapport van fase 1 en de voorstellen voor de doorontwikkeling. Bij zowel het vrijgeven van de zienswijze als de vaststelling van de Evaluatie hebben ook de adviescommissies en de bestuurscommissies een rol.

Betrekking van relevante thema's

Bij de adviescommissies en/of bij een aantal gemeenten is naar voren gekomen dat er behoefte is om over ieder geval twee relevante onderwerpen nu al het gesprek te voeren met elkaar, te weten:

- De betrokkenheid van inwoners bij de MRDH (participatie).
- De betrokkenheid van raden bij besluitvorming van de MRDH (inclusief organisatorische inrichting, zoals bijvoorbeeld adviescommissies versus regioraad)

Aangezien deze onderwerpen op dit moment actueel zijn en behoefte is om hier het gesprek over te voeren is het voorstel om voorafgaand de start van fase 2 van de evaluatie in de adviescommissie het gesprek hier al over te voeren. Daarnaast is het voorstel om deze twee onderwerpen ook een plek te geven in het factbased onderzoek deze twee onderwerpen betrekken, De uitkomsten uit het onderzoek en reflecties uit de adviescommissies worden betrokken bij fase 2.

Rolopvatting en aanpak

De dagelijkse aansturing van de evaluatie valt onder de verantwoordelijkheid van de werkorganisatie MRDH, waarbij de gremia van de MRDH in de verschillende fases nauw

betrokken worden. Daarnaast worden relevante onderzoeken, de eerdere uitgevoerde evaluaties en aanbevelingen betrokken bij de evaluatie.

Planning

Na het vaststellen van het plan van aanpak van de evaluatie is het voorstel om de evaluatie in twee fases uit te voeren: het factbased onderzoek en de uitvoering van de evaluatie. In bijlage 1 is een uitgebreide planning opgenomen van het proces.

Financiën

Het voorstel om te starten met de evaluatie van de Gemeenschappelijke Regeling heeft geen financiële consequenties.

Juridisch

Zie context en motivering

Communicatie

Na vaststelling van het plan van aanpak zal aan de 21 gemeenteraden een raadsinformatiebrief gestuurd worden om hen te informeren over het te doorlopen proces.

Vervolgproces

Het advies wordt betrokken bij de besluitvorming van het algemeen bestuur van 3 november a.s. Het algemeen bestuur zal middels een reactiebrief een antwoord geven op de adviesbrief. Daarnaast ontvangen de leden middels hun griffie de raadsinformatiebrief over het plan van aanpak van de evaluatie. Tijdens de uitvoering van de evaluatie worden de leden van de adviescommissies tussentijds geïnformeerd en betrokken.

Bijlagen

1. Planning

Gevolgte procedure

Bestuurscommissie	11 oktober 2023
Dagelijks bestuur	28 augustus en 9 oktober 2023
Zienswijzetermijn	n.v.t.

Verdere procedure

Zienswijzetermijn	n.v.t.
Bestuurscommissie	n.v.t.
Dagelijks bestuur	n.v.t.
Algemeen bestuur	3 november 2023
Anders, te weten	n.v.t.

Contactpersoon

- Naam: Esther Westerbeek
- Telefoonnummer: 088 5445 225
- Mailadres: e.westerbeek@mrdh.nl

Fase 0 - Voorbereiding		
Wanneer	Wat	Wie
28 augustus	Bespreking Plan van aanpak	Dagelijks bestuur
26 en 27 september	Informatiesessie Plan van aanpak (ter voorbereiding op de advisering 11 okt)	Adviescommissies
11 oktober	Bespreking Plan van Aanpak	Bestuurscommissies
	Bespreking Plan van Aanpak	Adviescommissies
3 november	Vaststelling Plan van Aanpak	Algemeen bestuur
3 november – 31 dec	Opstellen onderzoeksopdracht	MRDH (met ambtelijke werkgroep coördinatoren)
Fase 1 – Factbased onderzoek		
Wanneer	Wat	Wie
Q1 – Q2 2024	Uitvoering factbased onderzoek	Externe partij
Q4 2023 / Q1 – Q2 2023	Bespreking thema's participatie en betrokkenheid raden bij besluitvorming MRDH	Adviescommissies
Fase 2 – Evaluatie		
Wanneer	Wat	Wie
Juni	Ambtelijke bespreking uitkomsten rapport + bespreking opzet ontmoetingssessies	MRDH coördinatorenoverleg
Juni 2024	Bespreking uitkomsten rapport + opzet ontmoetingssessies	Dagelijks bestuur
Sep 2024	Informatiesessies over uitkomsten rapport (ter voorbereiding op de ontmoetingssessies)	Alle leden van de gremia, hierbij wordt gekeken of het mogelijk is om aan te sluiten bij reguliere vergaderingen.
Sep 2024	3 ontmoetingssessies door de regio voor bespreking doorontwikkeling MRDH	Alle leden van de gremia
Nov 2024	Reflecties aan AB voor zienswijze Evaluatie	Bestuurscommissies en Adviescommissies

Nov 2024	Bespreking voor zienswijze Evaluatie	Dagelijks bestuur
Dec 2024	Vrijgeven zienswijze Evaluatie	Algemeen bestuur
Q1 2025	Zienswijzeprocedure + bezoeken aan raden	
Q2 2025	Reflecties rode draden zienswijzen aan AB	Bestuurscommissies en Adviescommissies
	Vaststelling Nota van Beantwoording en vaststelling Evaluatie	Dagelijks bestuur en Algemeen bestuur